

II. Bayezid Darüşşifasında

HASTALARA VE DELİLERE MUSİKİ FASLI

E

VLİYA Çelebi, Seyahatname'sinde Edirne'yi anlatırken şöyle der: "Bayezid Han camii'nin dış büyük avlusu sağında irem bağı

içinde bir Darüşşifa (şifa yurdu) vardır ki dil ile tarif (edilemez) ve kalemler ile yazılamaz. Fakat denizden bir damla kabilinden bazı hususlarını yazalım." Hekimlerden ve yapının özelliklerinden bahsettikten sonra da şunları söyler:

"Böyle dikkat ve itina ile yapılmış olan şifa yurdunun anlatılan odalarında, çeşitli hastalıklara tutulmuş olan bey (zengin) ve fakir, ihtiyar ve genç doludur.

Bazı odalarda hastaların tabiatlarına göre kış günlerinde ateşler yakılıp, döşekler ve sırmalı yorganlar üzerine oturup ipek yastıklara dayanan hastalar feryat ederler. Bazı odalarda ilkbaharda, delilik mevsiminde Edirne'nin aşk deriyası derinliğine düşmüş sevdalı âşıkları çoğalıp hâkimin emriyle bu tımarha-

neye getirilerek, altın ve gümüş yıldızlı zincirlerle kerevetlerine takılıp, herbiri arslan yatağında yatar gibi kükreyip yatarlar.

Kimisi havuz ve şadırvanlara bakıp kalender hülyası kabilinden sözler eder, nicesi daha o kemerli kubbenin etrafında olan gülistan ve bağ ve bostan içindeki binlerce kuşların civıltılarını dinleyip, delilerin perdesiz ve endazesiz sesleriyle feryada başlarlar.

Bahar mevsiminde çiçek kısmından, sim ve zerrin, deveboynu, müşkû Rumî, yasemin, gülnesrin, şebboy, karanfil, reyhan, lale, sümbül gibi çiçekleri hastalara verip, güzel kokularıyla hastaları iyi ederler. Fakat delilere bu çiçekleri verince kimini yerler, kimini ayakları altında çiğnerler. Bazıları dahi meyvalı ağaçları seyredip "ah haha hel hope pe .. pohe pelo" deyip çimenlik temaşası ederler.

Bilhassa bahar mevsiminde divanelerin zincir kırdıkları zaman, Edirne'nin

bütün civanları, divaneleri seyre gelip dururlar.

Ama bu hakir Evliya garip birşey gördüm: Merhum ve mağfur Bayezid Veli, Allah rahmet eylesin, hazretleri vakıfnamesinde hastalara deva, dertlilere şifa, divanelerin ruhuna gıda ve def-i sevda olmak üzere on adet hânende ve sâzende gulam tayin etmiş ki, üçü hânende, biri neyzen, biri kemancı, biri musikârcı, biri santurcu, biri çengi, biri cenk santurcu, biri udcu olup haftada üç kere gelerek hastalara ve delilere musiki faslı ederler. Allahın emriyle nicesi, saz sesinden hoşlanır ve rahat ederler.

Doğrusu musiki ilminde Nevâ, Rast, Dügâh, Segâh, Çargâh, Suzinak makamları onlara mahsustur. Ama Zengûle makamı ile Bûselik makamında Rast karar kılsa insana hayat verir. Bütün saz ve makamlarda ruha gıda vardır."

Darüşşifa. Sultan II. Bayezid Külliyesi Sağlık Müzesi.

